

EAGARFHOCAL

Freastal na Meán Gaeilge ar phobail na Gaeltachta

An mhí seo chugainn seolfar dhá mheán nua i gConamara — an stáisiún nua teilifíse **TnaG** agus **An Nuachtán** — páipéar nua Gaeilge. Fáiltíonn muid ó chroí rompu agus molann muid misneach na ndaoine atá ag tabhairt faoin dá mheán nua. Thar aon rud eile, tá súil againn go n-éireoidh leo lucht féachana agus pobal léitheoireachta mór a bhuanú anseo i nGaeltacht Chonamara, cé go dtuigeann muid gur meán “náisiúnta” go príomha a bheas iontu.

Is toradh é bunú **TnaG** ar fheachtas fada crua. Ó bunaíodh **RTÉ** ní raibh siad ag iarraidh nó in ann freastal ar riachtanais daoine a bhí ag iarraidh gasúir a thógáil le Gaeilge. Chuaigh daoine i bpríosún le aird a tharraingt ar a laghad Gaeilge a bhí i sceideal **RTÉ** ach níor chuir a n-iobairtí mórán athrú ar an scéal ná mórán náire ar **RTÉ** B'é an craoladh bradach teilifíse ó **Ros Muc** i 1987, a chuir tús ceart leis an bhfeachtas a d'éiligh bealach teilifíse faoi leith sa nGaeltacht. D'éirigh leis an bhfeachtas agus is maith an scéal gur sa nGaeltacht atá ceanncheathrú **TnaG**. Is ceist eile cén lucht féachana a mbeidh **TnaG** dírithe orthu? Ní **Teilifís Ghaeltachta** atá inti ach **Teilifís Ghaeilge**.

Tá **An Nuachtán**, le seoladh an chéad mhí eile chomh maith. Lorgaíodh iarratais ó ghrúpaí a bheadh sásta tabhairt faoi pháipéar seachtainiúil Gaeilge a fhoilsiú le cúnamh deontais ón stát, mar gur theip go tubaisteach ar an bpáipéar **AN OIS** freastal sásúil a dhéanamh ar phobail na Gaeltachta ná ar lucht na Gaeilge ach an oiread. Tá sé speisiúil go raibh an cinneadh le déanamh sa deire ag **Bord na Gaeilge** idir dhá iarratas láidir ó Ghaeltacht Chonamara. Glacadh le iarratas **Phádraig Uí Chéidigh**. Guíonn muid

gach rath air féin, ar an eagarthóir **Breandán Delap** agus ar an bhfoireann atá roghnaithe. Tá dúshlán mór rompu. Tá gach tacaíocht ag dul dóibh le go n-éireoidh leo pobal léitheoireachta rialta a aimsiú sa nGaeltacht seo.

D'éirigh le **Raidió na Gaeltachta** lucht éisteachta dílis a mhealladh sna ceantach Gaeltachta mar gheall ar an aird speisialta a thug siad ar an nGaeltacht. Glacadh leis gur le freastal ar phobal na Gaeltachta go príomha a bunaíodh é. Léirigh suirbhé a deineadh cúpla bliain ó shin go raibh beagnach trí cinn as gach cheithre theach i nGaeltacht Chonamara ag éisteacht le **Raidió na Gaeltachta** chuile lá. Is éacht a rinne foireann an Raidió lucht éisteachta chomh mór agus chomh dílis a bhuanú sa nGaeltacht. Bhí an foirmle agus an meascán ceart acu. Ní Gaeilge amháin a choinníonn pobal na Gaeltachta ag éisteacht leo.

Ach céard faoi **TnaG**? Tá córas craolta roghnaithe acu atá amaideach agus easpach. Cuireadh a mhalairt de chomhairle orthu agus ar an Aire, **Michael D. Higgins**. Níor glacadh leis an malairt comhairle agus ós rud é nár glacadh ní bheidh daoine in Iarthar na tíre — Conamara agus Oileáin Árann san áireamh — in ann an stáisiún nua a fháil mura gcuirfidh siad de stró nó de chostas orthu féin aeróg nua a fheistiú lena aghaidh. Tá idir £45 agus le £60 á iarradh ar dhaoine i gConamara faoi láthair leis an aeróg a theastaíonn a fheistiú. Ní chosnaíonn an aeróg féin mórán. Is féidir le duine ar bith ceann a cheannacht i nGaillimh ar £12. Is féidir le duine sa ghnó iad a cheannach ar £6 an ceann. Níl mórán scil ag teastáil le go bhfeisteadh daoine na haerógaí iad féin ach tá beagán stró ag baint leis. Ar ndóigh beidh **TnaG** le fáil gan stró ná

costas in Oirthear na tíre, an ceantar is lú a bhfuil spéis ag daoine breathnú ar chláracha Gaeilge!

An mbeidh mórán teaghlaigh i gConamara, ná i gceantar ar bith eile, sásta dul i gcostas le aeróg nua le **TnaG** a fháil? An mbeidh mórán sásta an stró a chur orthu féin an aeróg a cheannach agus a fheistiú iad féin? An mbeidh cláracha ar an teilifís a bhfuil spéis acu iontu, le gur fiú dóibh an costas agus an stró? An mbeidh nuacht áitiúil ón nGaeltacht air? An mbeidh cláracha spóirt air, a chlúdóidh cluichí tábhachtacha Gaeltachta? An mbeidh irisclár ó na Gaeltachtaí éagsúla air? Mura mbeidh, cuma cé maith is a bheidh caighdeán na gclár, is deacair a cheapadh go mbeidh mórán sa nGaeltacht ag breathnú air, agus is trua sin. Déarfadh nach bhfuil aon éileamh air sa nGaeltacht as a bhfuil sé ag craoladh, fiú. Déarfadh gur cur amú airgid é. Déarfadh go mbeadh sé i bhfad níos ciallmhaire agus níos saoire cur le líon na gcláracha Gaeilge ar Network 2. Beidh na daoine atá ina aghaidh in ann a éileamh go glórach go raibh an ceart acu.

Cé go bhfuil sé deireanach sa lá molann muid go láidir do **RTÉ** breathnú arís ar na socruithe craoltóireachta atá acu. Tá bealach teilifíse le spáráil ag **RTÉ** san Iarthar a ligfeadh dóibh **TnaG** a chraoladh, sa gcaoi is nach mbeidh ar dhaoine aeróg nua a cheannach is a fheistiú lena fháil. Dá mbainfí usáid as an mbealach sin chomh maith leis an mbealach atá socraithe acu bheadh fáil ag chuile theaghlach sa nGaeltacht ar **TnaG** ón gcéad lá.

Ba mhaith linne go mbeadh údar ceiliúrtha againne chomh maith Oíche Shamhna.

Ó chlér: Micheál Mac Donncha, Máirtín Ó Conghaile, Máirtín Mac Donncha, Pádraig Ó Fátharta, Pádraig Ó Coirbín — cuid de na hoibrithe a thóg ceannáras **TnaG**. An mbeidh aon rud air ar ab fhiú dóibh breathnú?

Le gach dea-ghuí ó TIGH CHADHAIN

Cill Chiaráin

SIOPA GRÓSAER & BEÁR

Carna. Fón/Facs: 095-33409

Tigh mhaic

Carna — Fón: 095-32240

Teach Tabhairne agus Brú suite ar bhruach na farraige faoi bhun an tsléibhe

TRÁNNA ÁILLE AGUS CIÚNAS

Tigh phlunkett

Leitir Móir — Teil: 551157

• Siopa • Bureau de Change •
• Beár • Posta • Peitreal •

Má bhíonn tú chart ná tigh charais'

Go n-éirí go geal le leis an bPléaraca

Tigh Mhic Dhonnchadha

OIFIG AN PHOIST GRÓSAER

Béal an Daingean
091-72126